

Значення досліджень заповідної природи буде зростати

Глобальні зміни в біосфері планети, прояви яких тепер майже щорічно спостерігаються у річному перебігу кліматичних процесів, досить швидко реалізуються у реакцію біоти. При цьому відбувається синергічна дія комплексу факторів, пов'язаних як із спонтанними планетарними процесами, незалежними від діяльності людини, так і з тими, що мають з нею безпосередній зв'язок. Учені – кліматологи, біологи, екологи – і природоохоронна громадськість все наполегливіше акцентують увагу на проблемі необхідності збереження оточуючого середовища, яка повинна дуже хвилювати людство і налаштовувати його на зміну ставлення до природи. Разом з тим, саме на початку XXI століття найбільшими державами, транснаціональними компаніями світу раз за разом ігноруються вимоги міжнародних природоохоронних конвенцій, декларацій, програм. Під загрозою реалізації вимоги Кіотського протоколу з протидії глобальному потеплінню, існування ЮНЕСКО як міжнародної інституції ООН, що десятиліттями підтримувала зусилля науковців та державних діячів, спрямовані на виконання програми МАБ "Людина і біосфера", її продовження у вигляді декларацій, конвенцій, планів дій.

В Україні, в силу затяжних економічної і політичної криз, реальне ставлення до збереження природи набуло систематичного декларативного характеру. Чисельні реформи, які почасти мають більш політичне підґрунтя, не мають дійсного продовження створенням умов для комплексного підходу охорони природного різноманіття хоча б на заповідних територіях.

Повчальний досвід створення, збереження і розвитку заповідних об'єктів в Асканії-Новій, сторіччя державної заповідності якої відмічалось саме поточного року, є незрівнянним прикладом, як людина може трансформувати природу і як її зберегти для себе та наступних поколінь.

Представлене до друку чергове видання "Вістей Біосферного заповідника "Асканія-Нова" увібрало в себе доповіді науковців на ювілейній конференції "100 років державної заповідності в Україні: результати і перспективи". Статті у своїй більшості, відображають величезну гаму еколого-біологічних проблем, з якими стикаються науковці, що проводять дослідження на популяційному, видовому чи екосистемному рівнях. Водночас їх зміст підтверджує значимість досліджень заповідної природи для розуміння процесів локального, регіонального і навіть планетарного характеру. І не має ніякого сумніву, що саме заповідна природа є і буде мірилом впливу людини на середовище, яке вона трансформувала для своїх потреб, порушивши плинність природних процесів, результат яких важко передбачити.

В. Гавриленко, головний редактор, директор Біосферного заповідника "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН, заслужений природоохоронець України, член Національної комісії у справах ЮНЕСКО та Національного комітету ЮНЕСКО з програми "Людина і біосфера"